

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Мороза Дмитра Олеговича - на дисертацію Соломенка Геннадія Вікторовича «Адміністративно-правові засади боротьби з порушеннями митних правил», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми визначена необхідністю формування дієвого механізму забезпечення розробки та впровадження дієвого законодавства у сфері боротьби з порушеннями митних правил. Зазначене набуває особливої ваги при вирішенні питання необхідності розмежування адміністративних деліктів та кримінальних проступків у сфері застосування митного права. Зокрема виникають питання щодо нормативного закріплення функціональних прав і обов'язків суб'єктів боротьби з правопорушеннями у митній сфері, їх компетенції та відповідальності. Так, звернення до правових позицій судової гілки влади та їх аналіз дозволяє вказати про те, що у Митному кодексі України відсутнє чітке врегулювання визначеного кола посадових осіб, які мають право складати протоколи про порушення митних правил (див. Узагальнення судової практики та вивчення правильності застосування Митного кодексу України, який набрав чинності з 01 червня 2012 року: лист Апеляційного суду м. Києва від 01.09.2012).

У наукових дослідженнях з адміністративного права і процесу проблема адміністративно-правового регулювання боротьби з порушеннями митних правил ще не була предметом окремого наукового аналізу. Вчені приділяли увагу питанням провадження у справах порушення митних правил та відповідальності за їх вчинення, суб'єктам боротьби з порушеннями митних правил та заходам, які ними вживаються для припинення правопорушень даного змісту, профілактики порушень митних правил, правовому регулюванню переміщення товарів через митний кордон, митному контролю.

Саме тому поглиблений науковий аналіз питань адміністративно-

правових засад боротьби з порушеннями митних правил сприятиме визначення недоліків чинних законодавства та підзаконних нормативно-правових актів та обґрунтування пропозицій щодо їх усунення, що і визначає актуальність та наукову значимість представленої роботи.

Актуальність та наукова новизна дисертаційного дослідження підтверджується й тим, що воно спрямоване на реалізацію положень Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 227-р, Стратегічного плану розвитку ДФС України на 2015 - 2018 роки, затвердженого наказом ДФС України від 12.02.2015 № 80. Конкретне наукове завдання щодо дослідження проблематики визначене у планах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України «Правове регулювання управлінської та правоохоронної діяльності у сфері оподаткування» (державний реєстраційний номер УкрНПІ 0112U001826), «Організація боротьби з контрабандою та іншими порушеннями податкового та митного законодавства: європейський досвід та пропозиції для України» (державний реєстраційний номер УкрНПІ 0116U008481).

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Належний ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений критичним опрацюванням значного обсягу теоретичних і нормативних джерел, емпіричних матеріалів. Представлене дисертаційне дослідження базується на системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень. Поряд з працями з адміністративного права і процесу, автором широко використовує наукові розробки із загальної теорії держави і права, конституційного права, митного права, кримінального права і процесу, податкового права, державного управління, діяльності судових та правоохоронних органів. Безсумнівною перевагою роботи є врахування

основних положень відносно діяльності міжнародних організацій у сфері гармонізації митних процедур та взаємної допомоги у боротьбі з правопорушеннями у митній сфері, а також досвіду зарубіжних країн щодо організації митної справи. Здійснено посилання на правові позиції Конституційного Суду України, опрацьовано окремі законопроекти, положення яких спрямовані на забезпечення фінансової безпеки держави (реєстр. №4228 від 15.03.2016, реєстр. №8157 від 19.03.2018, реєстр. №8157-1 від 20.03.2018, реєстр. №8157-2 від 03.04.2018), посилення відповідальності за незаконне переміщення підакцизних товарів (реєстр. № 2840 від 14.05.2015, реєстр. №3254 від 07.10.2015, реєстр. №4327 від 29.03.2016). Також автором критично проаналізовано результати діяльності органів державної влади – суб'єктів боротьби з порушеннями митних правил за останні п'ять років.

Робота, запропонована Соломенком Г.В., характеризується системним підходом до предмета дослідження. Структура дисертації повністю відповідає меті і завданням дослідження, що дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату. Методологічною основою дослідження стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання, застосовані відповідно науковим завданням, які грамотно сформульовані, враховуючи мету роботи – визначення сутності, змісту, особливостей засобів адміністративно-правового регулювання відносин у сфері боротьби з порушеннями митних правил, визначення недоліків чинного законодавства та обґрунтування пропозицій щодо їх усунення. Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших у вітчизняній науці адміністративного права і процесу комплексною науковою роботою з теоретичних і практичних питань, що стосуються проблематики адміністративно-правових засад боротьби з

основних положень відносно діяльності міжнародних організацій у сфері гармонізації митних процедур та взаємної допомоги у боротьбі з правопорушеннями у митній сфері, а також досвіду зарубіжних країн щодо організації митної справи. Здійснено посилання на правові позиції Конституційного Суду України, опрацьовано окремі законопроекти, положення яких спрямовані на забезпечення фінансової безпеки держави (реєстр. №4228 від 15.03.2016, реєстр. №8157 від 19.03.2018, реєстр. №8157-1 від 20.03.2018, реєстр. №8157-2 від 03.04.2018), посилення відповідальності за незаконне переміщення підакцизних товарів (реєстр. № 2840 від 14.05.2015, реєстр. №3254 від 07.10.2015, реєстр. №4327 від 29.03.2016). Також автором критично проаналізовано результати діяльності органів державної влади – суб'єктів боротьби з порушеннями митних правил за останні п'ять років.

Робота, запропонована Соломенком Г.В., характеризується системним підходом до предмета дослідження. Структура дисертації повністю відповідає меті і завданням дослідження, що дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату. Методологічною основою дослідження стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання, застосовані відповідно науковим завданням, які грамотно сформульовані, враховуючи мету роботи – визначення сутності, змісту, особливостей засобів адміністративно-правового регулювання відносин у сфері боротьби з порушеннями митних правил, визначення недоліків чинного законодавства та обґрунтування пропозицій щодо їх усунення. Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших у вітчизняній науці адміністративного права і процесу комплексною науковою роботою з теоретичних і практичних питань, що стосуються проблематики адміністративно-правових засад боротьби з

при здійсненні зовнішньоекономічних операцій у митних режимах «Імпорт», «Експорт», запропоновано запровадження постійного моніторингу ризикових зовнішньоекономічних операцій з нерезидентами, зареєстрованими в офшорних зонах та країнах з пільговим оподаткуванням; внесення змін до методології визначення митної вартості імпортованого товару (с.179);

- запропоновано врахувати при розробці та прийнятті законодавчих актів щодо створення органу з фінансової безпеки пропозиції щодо наділення цього органу повноваженнями здійснювати протидію кримінальним та іншим правопорушенням у митній сфері, в організації роботи новоствореного правоохоронного органу приділити увагу удосконаленню інформаційно-пошукової системи, запровадженню сучасних методів і форм отримання інформації, переорієнтації інформаційно-довідкової роботи на розвідувально-аналітичну (с.178);

- обгрунтовано важливість інформування суспільства щодо ефективності проведених заходів по запобіганню та виявленню правопорушень у митній сфері, прозорості прийняття рішень та застосування заходів і засобів боротьби з порушеннями митних правил та міжнародного співробітництва у цьому напрямку (с.177, с.179);

- запропоновано доповнити статтю 496 Митного кодексу України нормами щодо здійснення провадження у справі про порушення митних правил за одержаними від правоохоронних органів матеріалами, відмінними від закритих кримінальних проваджень (с.180).

Слід зазначити, що у роботі містяться й інші слушні узагальнення та пропозиції. Зокрема, обгрунтовано доцільність замінити у Митному кодексі України поняття «посадові особи підприємств» поняттям «посадові особи суб'єктів господарювання», з огляду на те, що суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності може бути фізична особа-підприємець (с.16). За результатами аналізу роботи підрозділів по боротьбі з порушеннями митних правил доведено, що їх функціональне підпорядкування суттєво впливає на якість роботи (с.74). Запропоновано до стадій провадження, визначених у статті 508

Митного кодексу України, віднести адміністративне затримання та компроміс як факультативні стадії (с.111).

Результати проведеного дослідження є доказом того, що дисертанту властиві здібності до самостійних наукових пошуків, до плідного аналізу складних теоретико-правових процесів і явищ, вміння раціонально відбирати, кваліфіковано узагальнювати та аналізувати різнобічні джерела, формулювати на цій підставі практичні висновки та рекомендації.

Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в юридичну науку. Вдалий і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення застосування теоретичних конструкцій та прикладів з практики діяльності суб'єктів боротьби з порушеннями митних правил, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчить про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Значення одержаних результатів в теоретичній і практичній сферах в цілому обумовлюється тим, що сформульовані і обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції розширюють і поглиблюють існуючі знання про правову природу, сутність і зміст боротьби з правопорушеннями у митній сфері.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Визнаючи загалом високий теоретичний рівень роботи, її важливе практичне значення, слід відзначити, що це не виключає можливості критичного підходу до окремих позицій здобувача, що дозволяє висловити деякі міркування та зауваження.

1. У дисертаційному дослідженні запропоновано поняття «підприємство» замінити поняттям «суб'єкт господарювання». Обґрунтуванням наведено наявність у митних правовідносинах такого суб'єкту, як фізична особа – підприємець, та необхідність приведення Митного кодексу України до Господарського кодексу України у цій частині. Такий підхід потребує додаткового пояснення, враховуючи, що Митним кодексом України визначено,

що підприємством є будь-яка юридична особа, а також громадянин-підприємець.

2. У роботі запропоновано доповнити статтю 496 Митного кодексу України нормами щодо здійснення провадження у справі про порушення митних правил за одержаними від правоохоронних органів матеріалами, відмінними від закритих кримінальних проваджень. Але ж стаття 491 цього кодексу передбачає, що однією з підстав для порушення справи про порушення митних правил є офіційні письмові повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від правоохоронних органів. Виникає питання щодо доцільності такого підходу.

3. У дослідженні охарактеризовано таке негативне явище, як незаконне переміщення через митний кордон високоліквідних товарів – горіхи волоські, бурштин, автомобілі, підакцизні товари. Враховуючи зростання обсягів незаконного переміщення товарів, які користуються широким попитом як в Україні, та і в зарубіжних країнах, виникає питання, як вдосконалити засоби боротьби з такими правопорушеннями.

Проте на загальну позитивну оцінку презентованого дисертаційного дослідження ці зауваження суттєво не впливають, оскільки вони переважно мають дискусійний характер. Положення та висновки, сформульовані в дисертації, мають значну теоретичну і практичну цінність, вони можуть бути використані для поліпшення правотворчої та правозастосовної діяльності. В навчальному процесі висновки та окремі положення дисертаційної роботи можуть бути використані при викладанні дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Митне право» у вищих навчальних закладах, які готують юристів.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Детальний аналіз дисертації та автореферату Соломенка Г.В. дає підстави констатувати, що автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та

автореферат оформлено відповідно до встановлених МОН України вимог.

Повнота висвітлення результатів дослідження

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, досить повно викладено у п'ятьох статтях, вміщених у фахових юридичних виданнях (в тому числі одна – у іноземному), та тезах двох доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

ВИСНОВОК

В цілому можна зробити висновок, що дисертація «Адміністративно-правові засади боротьби з порушеннями митних правил» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обгрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права і процесу, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем та практичною значимістю, достовірністю та обгрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам п.п. 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор – Соломенко Геннадій Вікторович – заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**старший оперуповноважений
відділу організації викриття
економічних злочинів
оперативного управління
ДПІ у Дніпровському районі ГУ ДФС у м. Києві,
кандидат юридичних наук**

Д.О. Мороз